

ALFONSAS PETRULIS
(1873-1928)

Kunigas, visuomenės veikėjas, Nepriklausomybės akto signataras.

Gimė 1873 m. rugpjūčio 4 d. ir vaikystę praleido Katališkių k., netoli Vabalninko (Biržų raj.). Tėvai, norėdami sūnų išleisti į kunigus, atvežė į neseniai atidarytą Panevėžio realinę mokyklą. Lietuviškoje aplinkoje augęs jaunuolis Panevėžyje pasijuto nejaukiai. Mieste lietuviai tuo metu tesudarė tik 12 procentų gyventojų (žydai – 50%, lenkai ir aplenkėję lietuviai – 19%, rusai – 14%). Panaši padėtis buvo ir realinėje mokykloje. Skaudžiausia buvo kaimo jaunuoliui klausyti lietuvių moksleivių, vietinės inteligentijos pavyzdžiu kalbančių net tarpusavyje lenkų ar rusų kalba. Lietuvių kalba tuo metu buvo laikoma prasčiokų kalba. Sunkiais spaudos draudimo laikais

lietuviškai kalbėti mokykloje buvo draudžiama. Jautrus jaunuolis jau realinėje mokykloje apsisprendė savo gyvenimą skirti engiamai lietuvių tautai. Tėvų raginamas, išvyksta į Žemaičių kunigų seminariją. Gal jausdamas pašaukimo stoką, gal dėl kitų priežasčių, po kurio laiko palieka kunigų seminariją ir dvejus metus mokosi Lvovo veterinarijos institute, kartu klausydamas jam reikalingų paskaitų ir universitete. Nebaigęs mokslų ir čia, jis vėl kunigų seminarijoje, Vilniuje. Gabus ir žingeidus jaunuolis pasiunčiamas į Peterburgo dvasinę akademiją. Amžių sandūroje, 1899 m., prasideda jo kunigavimo ir liaudies švietėjo metai Vilniaus vyskupijos parapijose. Matydamas kokią žalą daro administracine tvarka vykdomas rusinimas, jausdamas lenkėjimo pavojų iš aplenkėjusių kunigų ir inteligentijos pusės, nedvejodamas ėmė vykdyti dar mokymosi metais kurtus planus: kūrė slaptas lietuviškas mokyklas, ragino kunigus bendrauti su tikinčiais lietuvių kalba, prisidėjo prie lietuviškų draugijų ("Ryto", "Blaivybės" ir kt.) kūrimo, lietuviškų laikraščių leidimo. Aktyviai bendradarbiaudamas spaudoje, rašė socialiniais, dorovės, blaivybės, lietuviybės klausimais. Su kitais nuo 1911 m. leido Vilniaus krašto laikraštį "Aušra" su jos priedais "Gydytoju" ir "Mūsų ūkis".

Jo lituanistinė ir švietėjiška veikla nepatiko ne tik caro administratoriams, bet ir aplenkėjusiai dvasinei vyresnybei, todėl jis buvo nemėgiamas ir mėtomas iš vienos parapijos į kitą (Bagdonava, Nalibokai, Joniškis, Maišiagala, Marcinkonys, Pivašiūnai).

Neatsitiktinai aktyviai besireiškiantis visuomeninėje veikloje A.Petrulis dalyvavo 1917 m. rugsėjo mėn. 17 d. vykusioje lietuvių konferencijoje Vilniuje. Joje buvo išrinktas Lietuvos Tarybos nariu. 1918 m. vasario 16 d. kartu su kitais pasirašė istorinį Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo aktą. Deja, Nepriklausomoje Lietuvoje išgyveno neil-

gai. Mirė 1928 m. rugpjūčio 4 d. Musninkuose, nesulaukęs net 55-ojo gimtadienio.